

Det gamle regimet og opplysningstiden. Den franske revolusjon og dens følger

Oversiktsforelesning HIS1300Met 2. februar 2011

Forelesningens hovedpunkter

- Dynastiske konflikter på 1700-tallet
- Opplysningstiden
- Den amerikanske revolusjon
- Den franske revolusjon
- Napoleons Europa

Dynastiske konflikter på 1700-tallet

- Storbritannia og Frankrike sloss om kolonier, handel og dominans på havene
- Prøysen og Østerrike sloss om hvem som skulle dominere Sentral-Europa
- Sjuårskrigen 1756-1764: den europeiske rivaliseringen blir global

Opplysningstiden

- Fornuft, rasjonalitet og vitenskap
- Søken etter universelle lover
- Kritikk av samfunnet og dets privilegier
- Bygget på vitenskapsrevolusjonen på 1500- og 1600-tallet
- Bygget på økende lesekyndighet og en voksende middelklasse: en offentlig folkeopinion
- Montesquieu, Voltaire, Rousseau og Adam Smith

Den amerikanske revolusjon

- Krav om at koloniene skulle bidra mer økonomisk til imperiet
- "No taxation without representation"
- Kravet om løsrivelse radikaliseres pga. britenes maktbruk
- Uavhengighetserklæringen av 1776
- Individets ukrenkelige rettigheter i sentrum
- Maktfordelingsprinsippet

Den franske revolusjon

- Utløses av en finansiell krise
- Adelen initierte revolusjonen
- Tredjestanden → nasjonalforsamling → ny grunnlov
- Konflikten eskalerer, Stormen på Bastillen
- Nasjonalforsamlingen krever likhet for loven
- 1791: ny grunnlov som avviklet det gamle privilegiesamfunnet
- Nasjonalforsamlingen splittes i fraksjoner

Den franske revolusjon II

- Internasjonale implikasjoner før 1792: de franske ideene hadde meget stor overføringsverdi
- Utenlandsk press radikaliserer revolusjonsledelsen: Girondinerne. Krig mot Østerrike i april 1792
- Krigen og de uprivilegerte skaper ytterligere radikalisering: Robespierre, Danton og Marat
- Makten samles hos de mest radikale revolusjonære i Paris gjennom Konventet
- † Louis 16. i januar 1793

Den franske revolusjon III

- Terroren 1793-1794: forsvare revolusjonen mot ytre og indre fiender
- Mobiliseringen lykkes, Robespierre mister sitt maktgrunnlag og giljotineres

Den franske revolusjon III

- Terroren 1793-1794: forsvare revolusjonen mot ytre og indre fiender
- Mobiliseringen lykkes, Robespierre mister sitt maktgrunnlag og giljotineres
- Direktoret 1795-1799: avhengig av militær støtte for å holde seg ved makten
- 1799: Militærkupp, Napoleon tar makten
- Napoleons reformer var en videreføring av flere av de viktigste revolusjonsideene

Napoleons Europa

- Napoleon keiser i 1804
- Revolusjonens ideer spres for alvor med Napoleons armeer
- Militære triumfer 1805-07
- Napoleons rolle som befrier
- Kontinentalsystemet
- Napoleons makt slår sprekker fra 1808: nasjonalisme
- Angrepet på Russland og Napoleons fall
- Wienerkongressen 1815

